

บทที่ 2

การเลือกปัญหาวิจัยในการบริหารธุรกิจ (Choosing A Problem in Business Administration)

ตามหลักวิชาการ การวิจัยธุรกิจเป็นแนวทางร่วมระหว่างสาขาวิชาการเฉพาะ
ด้าน ทั้งนี้เพราะนักวิชาการได้พยายามแยกการศึกษาให้เน้นเฉพาะเจาะจงออกเป็นวิชา
เฉพาะด้านหรือเฉพาะสาขา เช่น การตลาด การเงิน การบัญชี และอื่น ๆ โดยให้การ
วิจัยธุรกิจเป็นแกนกลางที่สำคัญ ยิ่งในทางปฏิบัติ การวิจัยธุรกิจก็ยิ่งเป็นแนวทางร่วมเพราะ
ปัญหาที่เกิดขึ้นจะสัมพันธ์กันเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน (Network) จนไม่สามารถสังเกตจาก
ปรากฏการณ์ได้ว่าตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลนั้น มาจากสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ ฉะนั้น
ประเด็นปัญหาวิจัยในการบริหารธุรกิจจึงครอบคลุมตัวแปรในสาขาการจัดการหลายด้าน

ขอบเขตของการวิจัยด้านการบริหารธุรกิจ

(SCOPE OF RESEARCH IN BUSINESS ADMINISTRATION)

คำว่า การบริหารธุรกิจ (Business Administration) นั้น มีความหมาย
กว้างมากจนทำให้เกิดการสับสนกับคำว่า การจัดการธุรกิจ (Business Management)
และทั้งสองคำมักจะถูกนำมาใช้แทนกันอยู่เสมอ ฉะนั้น เพื่อให้เข้าใจการวิจัยธุรกิจซึ่งครอบคลุม

กลุ่มธุรกิจในทุกสาขาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงควรทำความเข้าใจความหมายในขอบเขตการใช้ เพื่อสื่อความหมายในแนวเดียวกัน

ในความหมายอย่างแคบ การบริหารธุรกิจหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการจัดการธุรกิจ และเน้นถึงทฤษฎีเกี่ยวกับธุรกิจในความรู้ลึกที่จะอธิบายการปฏิบัติงานด้านธุรกิจตามหลักวิทยาศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ แต่มีข้อจำกัดมากมาย กล่าวคือ

1. เพื่ออธิบายเทคโนโลยีและกระบวนการเกี่ยวกับธุรกิจ การจัดหน่วยงาน และกระบวนการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชี

2. เพื่อกำหนดมาตรฐาน (Norm) และแนวทางปฏิบัติงาน (Precepts) เพื่อให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จในที่สุด

ส่วนในความหมายอย่างกว้าง การบริหารธุรกิจยังหมายถึงการบริหารหรือพิจารณาให้สอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับธุรกิจโดยตรงแต่มีผลกระทบถึงธุรกิจ เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับระบบการเมือง ระเบียบของสังคม และสภาวะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

สำหรับการวิจัยธุรกิจนั้น มุ่งที่จะให้ผลสรุปหรือสิ่งที่ค้นพบจากกระบวนการวิจัยนั้นสามารถที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารธุรกิจ ฉะนั้น การวิจัยธุรกิจจึงมุ่งไปในส่วนที่จะศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการบริหารของแต่ละหน่วยงานธุรกิจหรือกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ จึงเป็นการวิจัยในส่วนจุลภาค (Micro) มากกว่ามหภาค (Macro) เพราะเป็นปัญหาที่กระทบหรือเกิดขึ้นในหน่วยงานธุรกิจหนึ่งธุรกิจใดโดยเฉพาะเจาะจง ฉะนั้น การวิจัยในการบริหารธุรกิจหรือการวิจัยธุรกิจจึงมีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมถึงปัญหาต่าง ๆ ในธุรกิจหลายสาขา พอสรุปได้ดังนี้

1. การวิจัยสาขาการจัดการ
(Management Research)
2. การวิจัยสาขาการบัญชี
(Accounting Research)

3. การวิจัยสาขาการเงิน
(Finance Research)
4. การวิจัยสาขาการตลาด
(Marketing Research)
5. การวิจัยสาขาการจัดการการผลิต
(Production Management Research)
6. การวิจัยในส่วนที่ไม่ใช่ธุรกิจโดยตรง
(Business Research in nonbusiness fields)

การวิจัยสาขาการจัดการ (MANAGEMENT RESEARCH)

ก็น่าจะสงสัยว่าการจัดการเป็นแกนกลางของการบริหารธุรกิจ ด้วยเหตุนี้ข้อจำกัดเกี่ยวกับสรีระ ชีววิทยา และจิตใจมนุษย์จึงพบว่าการที่จะให้บรรลุเป้าหมายได้จึงต้องมีการร่วมมือ ผสมประสานกับในหลาย ๆ ด้าน จากผลของการร่วมมือร่วมใจของมนุษย์ก็จะเกิดมีปัญหาคritical ในทุกกลุ่มที่ปฏิบัติงาน หลักพื้นฐานในการที่จะให้มนุษย์ปฏิบัติงานร่วมกันและสอดคล้องกันอันหนึ่งอันเดียวอย่างมีประสิทธิภาพก็คื้องอาศัยการจัดการ (Management) เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายโดยผ่านบุคคลอื่น

การจัดการจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและเป็นสาขาหนึ่งที่แยกออกจากหากจากสาขาการผลิต สาขาการเงิน และสาขาอื่น ๆ และการจัดการธุรกิจก็เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นที่สนใจของเจ้าของกิจการธุรกิจโดยทั่วไป ฉะนั้น การจัดการธุรกิจจึงควรต้องมีการพัฒนา (Managerial Revolution) โดยวิธีการวิจัย

การจัดการธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารธุรกิจ และการจัดการธุรกิจก็คือ การปฏิบัติส่วนหนึ่งของธุรกิจ เช่น การจัดการด้านบุคลากร การจัดการด้านการผลิต การจัดการด้านการจำหน่าย และการวิจัยธุรกิจก็ย่อมเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการจัดการด้านต่าง ๆ ทั้งกล่าวแล้ว แต่ก็เป็นที่ยากที่จะนิยามคำว่า "การจัดการธุรกิจ" แต่การจัดการธุรกิจยังรวมถึง การจัดการองค์การ การมอบหมายอำนาจในการควบคุม ตลอดจนการตัดสินใจภายในหน่วยงาน

ธุรกิจ ฉะนั้น ถ้าจะนิยามอย่างกว้าง ๆ การจัดการก็คือ ความรับผิดชอบทางด้านการสังคมส่วน
หนึ่ง แต่คำว่าความรับผิดชอบก็เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามระยะเวลา สมมติฐานเกี่ยวกับการ
วิจัยด้านการจัดการ ในปัจจุบันมักจะเกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้อง และมารยาทในสังคมที่มีต่อเพื่อน
ร่วมงานหรือบุคคลอื่น ๆ

คุณลักษณะของบุคคลากรที่ทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ สำหรับผู้ที่ประสบผลสำเร็จ
ทางด้านการศึกษาในชั้นปริญญามาแล้ว และอาจศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการดำเนิน
ธุรกิจ

ทัศนคติที่เกี่ยวพัน กับการบริหารที่มีต่อบุคคลากรที่เป็นผลต่อผลผลิตสูง ซึ่งถือเป็น
นโยบายที่เกี่ยวกับความต้องการและสิ่งที่เขาปรารถนาที่ทางหน่วยธุรกิจพอจะจัดหาให้ได้ เพื่อ
ทำให้ศิษย์ธรรม ขวัญและกำลังใจดีขึ้น พนักงานก็จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตในสายผลิตภัณฑ์และสถานที่ตั้งของโรงงาน และ
การตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ มากมาย ที่จะทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ

การวิจัยสาขาการบัญชี

(ACCOUNTING RESEARCH)

ประมาณ 60 ปีที่แล้ว การบัญชีถือเป็นหัวใจสำคัญของการทำเป็นธุรกิจ ต่อมา
การผลขาดและการผลิตเชิงวิญญ์ก้าวหน้ากลายเป็นหัวใจสำคัญ และปัจจุบันก็เน้นถึงเรื่องการจัด
การ (Management) แต่การบัญชีก็ยังคงเป็นส่วนสำคัญและเป็นแกนกลางของการบริหาร
ธุรกิจ

การบัญชีเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่บันทึกการเปลี่ยนแปลงของภายในบริษัท
ตลอดระยะเวลา ข้อมูลที่บันทึกในรูปการบัญชีไว้เป็นหลักฐานสำหรับรายงานผล เพื่อเสนอ
ผู้ถือหุ้น ผู้กู้ยืม เจ้าหนี้ รัฐบาล และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอาศัยในและภายใน
บริษัท การจัดทำงบกำไรเบี่ยงปริมาณที่หนึ่งก็ควรแนบกับที่ข้อมูลทางบัญชีและข้อมูลทางสถิติ
ฉะนั้น การวิจัยด้านบัญชีจึง เป็นหัวข้อเรื่องที่สำคัญในส่วนนี้เกี่ยวกับการวิจัยธุรกิจ

โดยเหตุที่การบัญชีเป็นเครื่องมือของการบริหารธุรกิจ การวิจัยด้านบัญชีจึงมีขอบเขตค่อนข้างจะแคบ แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยในสาขาอื่น ๆ ก็ยังใช้ข้อมูลทางด้านการบัญชีเป็นหลักพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร

การวิจัยในสาขาการบัญชีมีความหมายแตกต่างกับหลายความหมาย ถ้ามองจากความรู้อย่างแคบ ข้อมูลทางบัญชีสามารถเปรียบเทียบได้หลายทางที่จะบ่งชี้ถึงปัญหา (Problem) ที่ได้เกิดขึ้นแล้วในอดีต แต่ถ้าจะมองให้กว้างกว่านี้อีกหน่อย การวิจัยสาขาการบัญชีย่อมรวมถึงการศึกษาถึงผลที่ได้จากงบการเงินและรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นผลสรุปจากวิธีการของบัญชีหรือจะมองอีกแง่หนึ่ง การวิจัยสาขาการบัญชีสามารถนำไปสู่การพัฒนาวิธีการบัญชีเสียใหม่ เพื่อใช้ในการเสนอข้อมูลทางการเงินซึ่งยังไม่เหมาะสมอยู่ในปัจจุบัน

การวิจัยสาขาการเงิน

(FINANCE RESEARCH)

การวิจัยสาขาการเงินก็ยากที่จะนิยาม แต่หมายถึงการเงินธุรกิจที่เชื่อมโยงกับการจัดการให้เงินไหลเข้าออกอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับการจัดการธนาคาร การลงทุน และลักษณะต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์

ขอบข่ายของการบริหารการเงินจะรวมถึงการเงินและการธนาคารก็เป็นส่วนหนึ่งทางด้านการบริหารศาสตร์ ฉะนั้น ถ้าจะแยกเป็น

ก. สถาบันการเงินก็จะมุ่งไปในทางการเงินฝาก แต่ตลาดหลักทรัพย์ก็จะมุ่งในส่วนเกี่ยวกับคุณสมบัติของหลักทรัพย์ และราคาตลาดของหลักทรัพย์ที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ

ข. การเงินของธุรกิจก็จะมุ่งในด้านการเงินเข้าและเงินออกให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมาย

การวิจัยสาขาการตลาด
(MARKETING RESEARCH)

คำว่า "การตลาด (Marketing)" มักจะหมายถึงการจำหน่ายจ่ายแจกสินค้า (Distribution)" ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานขาย แต่การจำหน่ายจ่ายแจกนั้นได้รวมทุกๆ ขั้นตอน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นที่จะนำผลิตภัณฑ์หรือบริการให้ถึงมือผู้บริโภค แต่ไม่รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของสินค้า ฉะนั้น กิจกรรมทางด้านการตลาดเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารธุรกิจ

การตลาดย่อมเกี่ยวข้องกับสถาบันต่าง ๆ และกระบวนการต่าง ๆ ที่จะให้สินค้าถึงมือผู้บริโภค และยังรวมถึงการที่จะให้ผู้บริโภคได้รับความพึงพอใจมากที่สุดโดยประหยัดที่สุด การกำหนดราคาสายก็เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของการตลาด และเป็นส่วนหนึ่งของสาขาเศรษฐศาสตร์

การผลิตและการตลาดต่างก็เป็นการปฏิบัติการทางด้านการบริหาร การผลิตหมายถึงการแปรสภาพแรงงานและวัตถุดิบให้เป็นสินค้าและบริการ พร้อมทั้งจะจำหน่ายจ่ายแจกให้แก่ผู้บริโภค ส่วนการตลาดเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนต่าง ๆ ในการจำหน่ายจ่ายแจกและเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสินค้าแต่ไม่เกี่ยวกับเทคโนโลยี ดังนั้น การวิจัยตลาดจึงมีขอบเขตกว้างขวางมาก แต่ส่วนมากแล้วจะเน้นเกี่ยวกับการเลือกผู้บริโภคเมื่อต้องการทราบว่า ผู้บริโภคมีเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้ผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคแต่ละประเภท หรือศึกษาเรื่องอำนาจการซื้อของผู้บริโภค โดยศึกษาจากทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริโภค

การวิจัยสาขาการผลิต
(PRODUCTION RESEARCH)

การผลิตเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารธุรกิจ จึงนิยมเรียกกันว่า การจัดการด้านการผลิตหรือการบริหารการผลิต ลักษณะของการผลิตมักเกี่ยวข้องกับวิศวกรรมและเคมีภัณฑ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งก็อยู่ในขอบข่ายการบริหารจัดการการผลิตและเทคนิคการผลิต เช่น ทางด้านการ

จัดการการผลิตก็อาจวิจัยเกี่ยวกับเวลาและการเคลื่อนไหว (Time and Motion) ซึ่งค่อนข้างยากที่จะแยกการจัดการออกจากการผลิตแท้ ๆ

การดำเนินการกิจการในโรงงานก็เป็นส่วนหนึ่งของการผลิตซึ่งเกี่ยวกับการจัดการที่มีลักษณะของการบริหารธุรกิจ ปัญหาการผลิตจึงค่อนข้างจะสัมพันธ์เชื่อมโยงไปถึงการตลาดและการเงิน โดยเฉพาะในปัจจุบันบริษัทอุตสาหกรรมผู้ผลิต มักจะมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการจำหน่าย ฉะนั้น การวิจัยสาขาการผลิตจึงเป็นการวิจัยในปัญหาที่ยุ่งยากที่สุด

การวิจัยธุรกิจในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับธุรกิจโดยตรง

(BUSINESS RESEARCH IN NONBUSINESS FIELDS)

เป็นการวิจัยธุรกิจที่มุ่งในหลักหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากกว่าที่จะมุ่งไปในทางการบริหารธุรกิจโดยตรง แต่กฎเกณฑ์ดังกล่าวย่อมมีอิทธิพลที่มีผลกระทบต่อการบริหารธุรกิจ การวิจัยในสาขานี้จึงมีขอบข่ายกว้างมาก เพื่อจะได้ปรับปรุงหรือพัฒนาการบริหารธุรกิจให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่มีอิทธิพลนั้น ๆ เช่น หน่วยงานวิจัยของ Social Science Research Council, Ford Foundation, Carnegie Corporation ได้ทุ่มเงินสำหรับงานวิจัยเพื่อจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตระหว่างธุรกิจกับกระบวนการทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองทางจิตวิทยา กระบวนการทางสังคม สภาวะทางเศรษฐกิจ และอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนซึ่งกันและกัน ผลงานการวิจัยธุรกิจและในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับธุรกิจโดยตรง ย่อมมีประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจ และการกำหนดหลักสูตรการศึกษาด้านบริหารธุรกิจในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าจากผลการวิจัยธุรกิจนี้เอง ทำให้เกิดแนวความคิดในเรื่องการศึกษาควรจะเน้นเกี่ยวกับฝึกอบรมด้านการบัญชี เศรษฐศาสตร์ และกฎหมายธุรกิจน้อยลง แต่จะมุ่งสนใจฝึกอบรมมากขึ้นในส่วนเกี่ยวกับสาขาสังคมศาสตร์เกี่ยวกับมนุษย์

การเลือกปัญหาภายในขอบข่ายที่จะวิจัย

(HOW TO SELECT A PROBLEM AREA)

เมื่อจะเริ่มค้นหาโครงการวิจัย ผู้วิจัยควรจะต้องตัดสินใจเลือกปัญหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยส่วนตัวของผู้วิจัย เพราะการจะวิจัยในปัญหาใดนั้น ผู้วิจัยจะต้องประเมินเสียก่อนว่าปัญหานั้นจะต้องวิจัยให้สำเร็จและมีคุณค่า จึงเป็นที่แน่ชัดว่าจะต้องเลือกปัญหาก่อนแล้วจึงประเมิน และในขั้นนี้เองที่เป็นขั้นที่ยุ้งยากที่สุดสำหรับนักศึกษาและผู้วิจัยมือใหม่ แต่ในส่วนนี้ที่จะอธิบายต่อไปหมายถึงการเลือกขอบข่ายปัญหาทั่ว ๆ ไป (General Problem Area) แล้วจึงเลือกหัวข้อเรื่อง (Topic) เฉพาะเจาะจงภายในขอบข่ายดังกล่าว

ลักษณะของปัญหา

ในการทำวิทยานิพนธ์ในชั้นปริญญาโทหรือปริญญาเอกนั้น นักศึกษาส่วนมากจะถือเอาปัญหามาทั้งเป็นหัวข้อเรื่อง และวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากตำรา หนังสือ และเอกสาร แล้วเสนอผลสรุปโดยถือหลักจากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง "ประวัติการดำเนินงานธุรกิจของบริษัท" ซึ่งถือเป็นหัวข้อเรื่อง เพื่อให้การศึกษามีมาตรฐานตามที่กำหนดเป็นหัวข้อเรื่อง จึงควรเสนอประวัติความเป็นมาของธุรกิจที่เกิดขึ้นตามลำดับเหตุการณ์ และวิเคราะห์ถึงการตัดสินใจการบริหารที่สำคัญ ๆ ว่าทำไมหลังจากที่บริษัทประสบความสำเร็จตลอดมาถึง 30 ปีแล้ว กลับทำให้ประสบความล้มเหลวถึงกับต้องล้มละลายในที่สุด การบริหารดังกล่าวมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจเพียงใด ถ้าการวิจัยมีข้อมูลเพียงพอที่จะวิเคราะห์และสรุปผลได้ หัวข้อเรื่องก็ตั้งจากปัญหานั้นเอง

คำว่าปัญหานั้นในความรู้สึกโดยทั่วไป ลักษณะพื้นฐานของปัญหาก็คือการมีช่องว่างระหว่างสองแนวความคิด หรือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นแท้จริงที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามทฤษฎีที่มีอยู่ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นแท้จริงนั้นไม่อาจนำมาพิจารณาตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งได้ หรือช่องว่างระหว่างแนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีหนึ่งหรือสองทฤษฎีขึ้นไป สถานการณ์เช่นนี้ย่อมสร้างปัญหา (Problem) ขึ้นมา บางปัญหาก็จะปรากฏให้เห็นเด่นชัด แต่บางปัญหาไม่ปรากฏให้

เห็นเด่นชัด จึงต้องมีการจับประเด็นปัญหาให้แคบเฉพาะเจาะจงลง ปัญหาดังกล่าวจึงต้องทำการวิจัยต่อไป

ปัญหาที่จะวิจัยและผลสรุปจากการวิจัยย่อมผันแปรสลับซับซ้อนมากขึ้นแตกต่างกันหลายระดับ เช่น ถ้าจะวิจัยความพึงพอใจของผู้บริโภคก็จะต้องสลับซับซ้อนกว่าการวิจัยประเมินผลความผันแปรของผลผลิตที่ได้จากการผลิตในอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามถ้าจะวิจัยเจาะลึกเฉพาะเจาะจงในสาขาใด ปัญหาต่าง ๆ ก็จะต้องสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ในการวิจัยหลาย ๆ สาขา ข้อมูลที่เก็บรวบรวมสะสมไว้มาก ๆ จะแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ชัดเจนขึ้นในลักษณะของความสัมพันธ์เชิงคณิตศาสตร์ เมื่อถึงขั้นนี้ หักปัญหาที่ปรากฏและผลสรุปจากการวิเคราะห์จะต้องสลับซับซ้อนมากขึ้นจนยากที่จะพรรณา

การค้นหาค้นหาหรือเลือกปัญหาที่จะวิจัย

การเลือกปัญหาที่จะทำวิจัยนั้น จะต้องเลือกปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจมาก่อน และต้องเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น มิฉะนั้นแล้วจะไม่สามารถทำวิจัยในเรื่องนั้นได้ เช่น นักศึกษาที่เรียนมาทางการบริหารธุรกิจจะไปสนใจและทำวิจัยปัญหาเกี่ยวกับโรคมะเร็ง ซึ่งตนเองไม่มีพื้นฐานความรู้ไม่ได้ เพราะในขั้นต่อไปจะต้องจับประเด็นปัญหาให้แคบลงเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเชิงเหตุและผล และจะต้องกำหนดขอบเขตแนวความคิดและทฤษฎี ถ้าผู้วิจัยไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นก็พอที่จะกำหนดขอบเขตดังกล่าวไม่ได้เช่นกัน ในที่สุดจะทำให้การวิจัยสะเปะสะปะไม่มีทิศทาง ส่วนนักวิจัยมืออาชีพนั้จะมีปัญหาในเรื่องนี้ เพราะผู้ว่าจ้างให้ทำวิจัยจะบอกกล่าวขอบข่ายของปัญหาให้โดยนักวิจัยไม่ต้องค้นหาปัญหาลงกล่าว

ส่วนผู้วิจัยมือใหม่ที่เป็นนักศึกษา อาจลังเลใจในการค้นหาปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสาขาการบริหารธุรกิจ ทั้งนี้เพราะว่านักศึกษาไม่ได้เผชิญอยู่กับปัญหา และทั้งยังไม่ได้สำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ ความจริงแล้วในแต่ละสาขาธุรกิจย่อมมีปัญหาค้นหาวิจัยได้มากมาย แต่ปัญหาลงกล่าวไม่ได้ปรากฏให้เห็นเด่นชัด และนักศึกษาอาจคิดว่าตนเองยังไม่ความสามารถที่จะหาหัวข้อเรื่องใดที่เหมาะสม จึงทำให้เกิดงังงาน ฉะนั้น แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้วิจัยมือ

ใหม่ในการค้นหาปัญหาที่จะวิจัย ก็คือ

1. ต้องทำคนให้เป็นเหมือนผู้เชี่ยวชาญในสาขาใดโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นวิธีที่ดีในการค้นหาปัญหาที่จะทำวิจัย เพราะการทำคนให้เป็นเหมือนผู้เชี่ยวชาญในสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขาเท่าที่ตนเองมีพื้นฐานแห่งความรู้ วิธีนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ในสาขา และในที่สุดอาจค้นพบปัญหาต่าง ๆ ที่จะเป็นต้องการคำตอบหรือต้องการแก้ไข ซึ่งอาจเป็นช่องว่างระหว่างแนวความคิดต่าง ๆ ที่ยังไม่มีผู้ใดอธิบายไว้ เป้าสังเกตการปัญหาที่เคียบคอกนอกเส้นทางหรือวิธีการที่ผู้วิจัยสนใจ แต่เพื่อความแน่ใจในปัญหา ผู้วิจัยจะต้องอ่านหรือทบทวนวรรณกรรมโดยเฉพาะผลงานของโครงการวิจัยผู้อื่น ในบทสรุปมักจะเสนอแนะปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ค้นหาคำตอบ หรือเป็นปัญหาที่เขาเพิ่งจะค้นพบในขณะที่ทำวิจัย แต่ยังไม่มีความรู้แน่นอน ดังนั้น ถ้านักศึกษาหรือผู้วิจัยมีความรอบรู้ในสาขาการบริหารธุรกิจดีเพียงพอแล้ว จะยังมีโอกาสค้นหาปัญหาคำยวิชิติงกล่าวได้ว่ายังมีอะไรบางอย่างที่ตนเองยังไม่รู้ และมีปัญหาอะไรอีกที่จำเป็นที่จะต้องค้นหาคำตอบ ให้ระลึกเสมอว่าผู้ที่เขียนตำราหรือผู้ทำวิจัยในสาขาใดนานหลาย ๆ ปี ย่อมจะชงักงานของตนเอง เพราะใดค้นพบหรือเห็นว่ามีความปัญหาอีกมากมายที่ต้องการผลสรุป ซึ่งผู้วิจัยเองยังไม่ทราบว่าจะวิจัยเรื่องอะไรก่อนหรือหลัง

2. การอ่าน การฟัง การสังเกตเชิงโต้แย้ง และการอภิปรายวิจารณ์ กล่าวคือ ผู้วิจัยควรปฏิบัติทั้งข้อสงสัยต่อทุก ๆ แนวความคิดและวิธีการที่ได้อ่าน และได้ฟังการอภิปรายโต้แย้งในการสัมมนา การบรรยาย และข้อมูลจากการสนทนา ในกรณีดังกล่าวท่านอาจมีความรู้ลึกซึ้งกว่ายังขาดหลักฐานหรือข้อมูลสนับสนุนคำตอบหรือข้อสรุป เมื่อเป็นเช่นนั้นท่านก็ควรบันทึกข้อคิดเห็นเหล่านั้นไว้ เพื่อจะก่อสร้างเป็นปัญหาที่จะวิจัยต่อไป

การอ่านวารสารวิชาชีพที่มีบทความเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องในสาขาวิชาการที่ท่านสนใจ วารสารธุรกิจของธนาคารหรือของหน่วยธุรกิจอื่น ๆ จะมีความเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่สนใจมากรวมาย ซึ่งเขียนโดยนักวิชาการและนักธุรกิจทั่วโลก บทความเหล่านี้ย่อมให้ทวนหรือกระตุ้นให้เกิดการวิจัย แม้กระทั่งนโยบายและการที่การระดมปัญญาโดยคณะปัญญาเอก ซึ่งมีการถกเถียงหรืออภิปรายเกี่ยวกับผลการวิจัย ถ้านักศึกษาหรือผู้วิจัยได้เข้าร่วมกับคณะบุคคลแนวปัญหาที่จะวิจัยต่อไปได้เช่นกัน การพูดคุยนับถือคือที่ความเชื่อใจให้พื้นฐาน

แตกต่างจากความเชื่อของท่าน ไม่ว่าความเชื่อนี้จะถูกต้องตามแต่ก็เป็นประโยชน์เอื้ออำนวยให้เกิดการวิจัยในหัวข้อเรื่องนั้น

3. การติดตามข้อคิดเห็นที่แตกแยกจากผลสรุปของโครงการวิจัยต่าง ๆ ในผลสรุปของโครงการวิจัยต่าง ๆ มักจะมีการเสนอแนะข้อคิดเห็นที่ควรจะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป เพราะในโครงการวิจัยหนึ่ง ๆ นั้นโดยปกติจะพบว่ามีหลายปัญหาหรือหลายหัวข้อเรื่องแทรกซ้อนที่น่าจะทำการวิจัยต่อ ทั้งนี้เพราะว่าการวิจัยในครั้งนั้นไม่ได้ครอบคลุมปัญหาให้ครบถ้วน อาจเนื่องจากข้อมูล เวลา และงบประมาณมีจำกัด ฉะนั้น ถ้าหากผู้วิจัยได้ติดตามข้อคิดเห็นจากโครงการวิจัยของผู้อื่นก็จะเกิดแนวความคิดต่อการจะกำหนดปัญหาหรือหัวข้อเรื่องที่จะวิจัยได้

แม้โครงการวิจัยหนึ่ง ๆ ที่ได้ค้นพบผลสรุปในครั้งหนึ่งแล้ว แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปประมาณ 5-10 ปี ก็อาจจำเป็นต้องทำการวิจัยเสียใหม่ ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการจะศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วและได้มีการวิวัฒนาการไปในทางใด และผู้วิจัยจะได้มีโอกาสวิเคราะห์เหตุและผลของการเปลี่ยนแปลงนั้น ในกรณีเช่นเดียวกันผู้วิจัยอาจทำการวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุและผลในช่วงระยะเวลาเดียวกัน แต่ต่างห้องที่มีสภาวะแวดล้อมแตกต่างกันก็ได้

4. สำนวนปัญหาเอาจากความไม่พึงพอใจของประชาชน กล่าวคือ ถ้าผู้วิจัยได้รับฟังเพื่อนบ้านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการชอบและไม่ชอบ ต่อลักษณะการปฏิบัติทางธุรกิจทั่วโลก จะสังเกตได้ว่าแต่ละคนจะแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจมากกว่าความพึงพอใจ เมื่อแนวโน้มเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยก็ต้องจับประเด็นว่าทำไมประชาชนจึงไม่ได้รับความพึงพอใจ มีเหตุผลอย่างไร และไม่พึงพอใจเรื่องอะไรบางอย่างที่อยู่ในสาขากาการบริหารธุรกิจ ต่อจากนั้นก็จะได้กำหนดปัญหาและตั้งหัวข้อเรื่องให้เหมาะสมกับปัญหาที่สำรวจได้

หลักเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อเรื่อง

(PRINCIPLES IN THE CHOICE OF A TOPIC)

"หัวข้อเรื่อง" เป็นส่วนสำคัญซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจและสะท้อนถึงเนื้อหาข้างใน รายงานการวิจัยทั้งหมด บอกถึงขอบข่ายเรื่องที่จะวิจัย หัวข้อเรื่องจะปรากฏอยู่ในหน้าหรือ

บททั่วไปที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในรายงานการวิจัย ผู้วิจัยอาจจัดแปลงหัวข้อเรื่องให้สั้น ๆ เป็น "ชื่อเรื่อง" (Title) ปรากฏอยู่ที่หน้าปกของรายงานการวิจัยเพื่อดึงดูดผู้อ่านก็ได้ ในบางกรณีผู้วิจัยกำหนดประเด็นปัญหาและตั้งสมมติฐานได้แล้ว แต่ยังไม่สามารถตั้งหัวข้อเรื่องได้ เหมาะสมก็อาจดำเนินการวิจัยไปพลาง ๆ ก่อน จนกว่าจะเลือกหัวข้อเรื่องได้ หากมีผู้ถามว่า ทานทำวิจัยเรื่องอะไร นั่นก็หมายถึงการถามถึง "หัวข้อเรื่อง" ไม่ใช่ "ชื่อเรื่อง"

ในกรณีที่ผู้วิจัยประกอบอาชีพการวิจัย การเลือกหัวข้อเรื่องและปัญหาที่จะวิจัย นั้นไม่ค่อยมีความยุ่งยาก เพราะผู้วิจัยจำเป็นต้องทำการวิจัยนั้นย่อมจะมีขอบข่ายของปัญหาอยู่แล้ว เพียงแต่ผู้วิจัยจะต้องสำรวจปัญหาให้แน่ชัด เพราะปัญหานั้นอาจไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด จึงทำให้ผู้บริหารธุรกิจเข้าใจผิดพลาดก็ได้

ส่วนในกรณีที่ผู้วิจัยมือใหม่ การเลือกหัวเรื่องที่จะทำการวิจัยค่อนข้างจะสับสน ทั้งนี้เพราะว่าปัญหาที่จะวิจัยนั้นยังไม่ปรากฏ ผู้วิจัยจะต้องสมมติปัญหาขึ้นเองภายในขอบข่าย สาขาวิชาที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ ยิ่งถ้าผู้วิจัยเป็นนักศึกษาในคณะบริหารธุรกิจย่อมจะต้อง ศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับในหลายสาขาการบริหาร แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเลือกขอบ ข่ายปัญหาได้แล้ว ผู้วิจัยก็ควรจะสังเกตหลาย ๆ หัวข้อเรื่องที่น่าจะเหมาะสมโดยเฉพาะกับ ปัญหาดังกล่าว ขึ้นต่อไปจึงเลือกมาเพียงหัวข้อเรื่องเดียวที่เหมาะสมที่สุด แต่ในการพิจารณา "หัวข้อเรื่อง" ไหนจะเหมาะสมที่สุด หัวข้อเรื่องนั้นจะต้องเข้าเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. หัวข้อเรื่องที่บุคคลทั่วไปให้ความสนใจมาก
2. หัวข้อเรื่องนั้นต้องมีความสำคัญ
3. หัวข้อเรื่องนั้นผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถที่จะวิจัยได้
4. หัวข้อเรื่องนั้นจะต้องสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นได้

1. หัวข้อเรื่องที่บุคคลทั่วไปกำลังสนใจกันมาก

ก่อนอื่นผู้วิจัยเองจะต้องสนใจหัวข้อเรื่องนั้น แต่เนื่องจากผู้วิจัยเป็นบุคคลที่ผล งานวิจัยให้ผู้อื่นอ่านและนำผลงานนั้นไปใช้ ฉะนั้น หัวข้อเรื่องดังกล่าวต้องเป็นเรื่องที่ประชาชน กำลังสนใจกันมาก และต้องการคำตอบของปัญหา

2. หัวข้อเรื่องที่มีความสำคัญ

ปัญหาที่จะวิจัยนั้น จะต้องมีความสำคัญในทางปฏิบัติและวงการศึกษา ถ้านักธุรกิจ รัฐบาล และหน่วยงานวิจัยต่างก็มุ่งสนใจผลสรุปของโครงการวิจัยใดก็เท่ากับเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้นั้นมีกำลังใจที่จะทำงานยิ่งขึ้น เช่น ผู้วิจัยสนใจปัญหาที่ถูกค้าผู้ใช้บริการจากร้านค้าปลีก ที่ตั้งอยู่ในย่านชุมชนคนน้อยลงนั้น อาจเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับที่จอดรถ สิ่งที่น่าสนใจต่อไป ก็คือร้านค้าปลีกที่มีที่จอดรถของตนเองไว้ให้ลูกค้า นั้น มีปริมาณการจำหน่ายเพิ่มขึ้นหรือไม่ ถ้า ยอดขายเพิ่มขึ้นก็ควรจะทราบต่อไปว่าเพิ่มขึ้นจำนวนเท่าใด ข้อมูลที่จะบ่งชี้ดังกล่าวย่อมหาได้ยาก แต่ถ้ามีข้อมูลที่จะวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวได้ ผลสรุปของโครงการวิจัยนั้นก็ควรจะมีความสำคัญ และมีคุณค่ากับบริหารธุรกิจในปัจจุบัน แต่ที่น่าสังเกตว่าผลสรุปของโครงการวิจัยอาจไม่มีความสำคัญเด่นชัดในขณะที่กำลังทำวิจัย แต่อาจมีประโยชน์และคุณค่าสูงมากในโอกาสต่อไปก็ได้ ฉะนั้น ปัจจัยที่ควรพิจารณาเมื่อจะประเมินความสำคัญของหัวข้อเรื่องก็คือ

1. ผลสรุปของโครงการวิจัยนั้น จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้หรือเป็นเพียงเพื่อผลิตผลงานการวิจัยเท่านั้น
2. เป็นการเสริมช่องว่างสำหรับความรู้ทางด้านการศึกษาที่ยอมรับกันว่าเป็น จะต้องเสริมให้ครบถ้วนของกระบวนการในสาขานั้น ๆ
3. ผลสรุปของโครงการวิจัยนั้น จะต้องมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันของหน่วยงานธุรกิจ รัฐบาล หรือหน่วยงานอื่น ๆ
4. มีผู้ใดบ้างที่มุ่งสนใจผลสรุปของโครงการวิจัยนั้น

3. หัวข้อเรื่องที่มีผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถที่จะวิจัยได้

ในการเลือกหัวข้อเรื่องนั้น ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาว่าตนเองมีความรู้มาก่อนหรือ เคยได้รับการฝึกอบรม มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนพอเพียง หัวใจสำเร็จภายในเวลาจำกัด โดยผู้วิจัยอาจพิจารณาเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยมีความชำนาญ ความสามารถ และมีความรอบรู้เป็นพิเศษที่จะจับประเด็นปัญหานั้นได้

2. เป็นหัวข้อเรื่องที่จะต้องทำให้เสร็จภายในเวลาและเงินทุนสนับสนุนที่มีอยู่จำกัด

3. เป็นหัวเรื่องที่คัดเลือกจากหลาย ๆ หัวข้อเรื่องโดยสามารถพบพจนานุกรมกรรมจากเอกสาร ตำรา หรือผลงานการวิจัยของผู้อื่น

4. หัวข้อเรื่องนั้นจะต้องสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญได้

ไม่ว่าปัญหาที่จะศึกษานั้นจะสำคัญและเข้าใจง่ายหรือยากก็ตาม แต่ถ้าผู้วิจัยไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนคำตอบ ผู้วิจัยก็ไม่ควรเลือกหัวข้อเรื่องดังกล่าว เช่น นักศึกษาหรือผู้วิจัยเชื่อว่าผู้บริหารระดับสูงผู้ใดในบริษัท จะอธิบายอย่างอิสระในเรื่องรายละเอียดที่ถกเถียงกัน การที่วิธีหาคำตอบสำหรับเรื่องหรือสัณเฑาะ์ และนโยบายการกำหนดทิศทางชาย เรื่องนี้ยากจะไม่เห็นความจริงเสมอไป นักธุรกิจจะหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลประเภทนี้ เพราะกลัวว่าข้อมูลดังกล่าวจะตกเป็นประโยชน์ก่อนบริษัทคู่แข่งได้ นอกจากนั้นหน่วยงานของรัฐบาล สหภาพแรงงาน ตลอดจนทำให้ผู้ถือหุ้นไม่พึงพอใจก็ได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อไม่มั่นใจว่าจะได้ข้อมูลที่สำคัญจากแหล่งใด ผู้วิจัยก็ไม่ควรเลือกหัวข้อเรื่องนั้นมาทำวิจัย ฉะนั้น ผู้วิจัยควรพิจารณาว่า

1. ต้องสามารถเก็บข้อมูลที่สำคัญเพื่อสรุปคำตอบของปัญหานั้นได้

2. ต้องมีเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และมีคุณค่าแท้จริง

ต่อการตอบปัญหานั้น

3. ถ้าไม่มีข้อมูลที่เพียงพอที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า ปัญหาดังกล่าวจะจำกัดขอบเขตให้แก่คนลงเท่าที่จะมีข้อมูลสนับสนุนคำตอบได้เพียงใด